

ปัจจัยพยากรณ์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

The Factors Predicting Student's Satisfaction in Community Health Program, Chiang Mai Rajabhat University

อัจฉรา คำผืน¹

Atchara Kumfun¹

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสานวิธีครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยพยากรณ์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 3) เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 140 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามในเดือนมกราคม ถึงเดือน มีนาคม 2562 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชนโดยรวมเฉลี่ยระดับมาก เมื่อวิเคราะห์อำนาจการพยากรณ์ความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชนของนักศึกษามีตัวแปรที่สามารถอธิบายความผันแปรความพึงพอใจของนักศึกษา 1 ตัวแปรย่อย คือ จำนวนครั้งการเข้าร่วมกิจกรรม ($p - value = 0.011$) โดยร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจของนักศึกษาได้ ร้อยละ 48.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้เสียยังได้เสนอแนะการดำเนินกิจกรรมผ่านผู้เรียน ผู้สอน และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ นักศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขชุมชน

Abstract

The purposes of this research were 1) to investigate factors predicting student's satisfaction in community health program, Chiang Mai Rajabhat University; 2) to study the level of student's satisfaction towards community health program, Chiang Mai Rajabhat University; and 3) to synthesize

¹ ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University

E-mail: atchara1090@gmail.com

the suggestion on community public health curriculum. The sample was 140 students and 20 stakeholders. The data was collected by questionnaires, informal interview, and focus group discussion from January to March 2019. The data was analyzed by descriptive statistics, regression analysis, and content analysis. The results indicated that student's satisfaction in community health program were on the high level. The significantly predicting factors of student's satisfaction were activity participation ($p = 0.011$). The total variances were significantly predicted at 48.4. The stakeholders have suggested doing activity participation of students throughout the learner, instructor, and teaching-learning model.

Keywords: Satisfaction, Student, Community Health Program

วันที่รับบทความ : 28 กันยายน 2564

วันที่แก้ไขบทความ : 26 เมษายน 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 27 เมษายน 2565

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล รวมถึงให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการศึกษามีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงามเพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล โดยมีมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2560, น.1) จากปรัชญาและมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา รวมทั้งจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ (กองนโยบายและแผน, 2560, น. 9)

ในส่วนของการพัฒนาหลักสูตรสาธารณสุขชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการขาดแคลนบุคลากรทางด้านสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานด้านชุมชน ซึ่งหลักสูตรนี้มุ่งผลิตบัณฑิตทางด้านสาธารณสุขที่มีความรู้ความสามารถในการให้บริการด้านสาธารณสุข สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้สู่การพัฒนาสุขภาวะแบบองค์รวมของประชาชน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนอันสอดคล้องกับแนวคิดที่ให้นึกสาธารณสุขต้องเข้าใจปัญหาด้านสุขภาพของชุมชนที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีสมรรถนะการวิเคราะห์ และวางแผนแก้ไขปัญหาสาธารณสุข สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปประเด็นและจัดลำดับ

ความสำคัญของปัญหาสุขภาพได้เพื่อการวางแผนโครงการด้านสุขภาพโดยใช้เทคนิคที่เหมาะสม (ธีรศักดิ์ พาจันท์, 2560, น. 147) ในส่วนของการเรียนการสอนหลักสูตรได้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนของการผลิตบัณฑิต อาจารย์ผู้สอน การพัฒนานักศึกษา หลักสูตร และสิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ โดยในปีการศึกษา พ.ศ. 2561 การดำเนินงานของหลักสูตร พบว่า จำนวนอาจารย์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพส่งผลในการให้คำแนะนำในการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาในพื้นที่ ระเบียบการจัดการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติไม่สอดคล้องกับบริบทของภาควิชาทางด้านสุขภาพ เช่น วิชาทางด้านการรักษาพยาบาล การประเมินภาวะสุขภาพที่มีหน่วยกิต การปฏิบัติที่คิดภาระงานได้เพียงครึ่งเดียวของชั่วโมงสอนจริง ในส่วนของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจลักษณะห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และการจัดพื้นที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์พบปะแลกเปลี่ยนหรือทำงานร่วมกัน และการบริการแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่มีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้นักศึกษาในหัวข้อห้องปฏิบัติการมีอุปกรณ์ที่เหมาะสม เพียงพอ และอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ระดับปานกลาง (สุรัตน์ หารวย และคณะ, 2561, น. 154) ทั้งนี้ผู้ใช้บัณฑิตได้เสนอแนะการดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานของหลักสูตรที่ควรเน้นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน การสร้างเครือข่ายการทำงานในชุมชน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติการ ในชุมชนเพื่อให้เกิดการประยุกต์ทฤษฎีด้านการส่งเสริมสุขภาพชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตต้องการให้พัฒนาคุณภาพบัณฑิตในด้านการคุณลักษณะของบัณฑิต ได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในการทำงานและสังคมรอบข้าง เป็นคนช่างสังเกตและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความอดทนต่อสิ่งแวดลอมและสังคม ขยันและมีน้ำใจ มีความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ มีวินัยและความรับผิดชอบต่องาน และมีทักษะภาษาต่างประเทศในการสนทนาประจำวัน (ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์, 2561, น. 78)

จากสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 4 (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่มุ่งเน้นการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมและส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีพแก่ทุกคนต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งผลที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยพยากรณ์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.2.3 เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) การศึกษาเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน ชั้นปีที่ 1 – ปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาในหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 220 คน ผู้วิจัยได้เลือกใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรคำนวณของ Krejcie and Morgan (1970, p. 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน จากนั้นทำการการคัดเลือกตัวอย่างมาศึกษาโดยใช้ตารางเลขสุ่ม (Random number table) ตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาแต่ละชั้นปี ส่วน

2) การศึกษาเชิงคุณภาพ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ จำนวน 12 คน จากผู้มีส่วนได้เสียกับการพัฒนาหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งการศึกษานี้ได้คัดเลือกตัวแทนจากอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน ตัวแทนศิษย์เก่า จำนวน 2 คน ตัวแทนจากผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน ตัวแทนจากผู้บริหาร จำนวน 1 คน และตัวแทนนักศึกษา จำนวน 2 คน การสนทนากลุ่มเพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน จำนวน 8 คน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร 2 คน ตัวแทนผู้ใช้บัณฑิต 1 คน ตัวแทนผู้บริหารภาควิชา จำนวน 2 คน ตัวแทนนักศึกษา จำนวน 3 คน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลนักศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา 6 เดือน

เดือน มกราคม 2562 - มิถุนายน 2562

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 วิธีการดำเนินวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษา การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

2.1 รูปแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน ชั้นปีที่ 1 – ปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาในหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 140 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน จำนวน 20 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดเติมคำและเลือกคำตอบ ข้อคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ลักษณะการอยู่อาศัยในปัจจุบัน ความคาดหวังการได้รับความรู้และ

ประสบการณ์การทำงานด้านสาธารณสุขในอนาคต การได้รับความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านสาธารณสุขในปัจจุบัน จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมที่ภาคีฯ คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน ข้อคำถามครอบคลุมประเด็นความพึงพอใจด้านอาจารย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรม และด้านเนื้อหาของหลักสูตร ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert Scale จำนวน 42 ข้อ แบบสอบถามแต่ละข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 - 5 คะแนน (Aderson, 1988, p. 427 - 428) การแปลความหมายค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมากที่สุด ทั้งนี้แบบสอบถามนี้มีค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหา Alpha Coefficient (Cronbach, p. 1951, 297 - 334) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.77

เครื่องมือชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานของหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกันเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน และใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นนักศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการอบรม ชี้แจงรายละเอียดของข้อคำถาม และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับผู้ช่วยวิจัยเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บให้ถูกต้องมีหลักการ และรวบรวมข้อมูลตามหลักจริยธรรมในการทำวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้การดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจและมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยได้ถ้าต้องการ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและใช้ข้อมูลเฉพาะการศึกษานี้เท่านั้น การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอโดยภาพรวมซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มตัวอย่าง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลและระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.4.2 ข้อมูลปัจจัยพยากรณ์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis)

2.4.3 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย การเปรียบเทียบข้อมูลและการตีความข้อมูล โดยดัดแปลงขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยา (Matthew, Michael & Johnny, 2014, 1 -32)

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ± 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ± 0.48) รองลงมาด้านอาจารย์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ± 0.50) และพึงพอใจด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ± 0.45) ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน

ความพึงพอใจต่อหลักสูตร สาธารณสุขชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความพึง พอใจ
ด้านอาจารย์	4.10	0.50	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.08	0.45	มาก
ด้านการจัดกิจกรรม	4.18	0.51	มาก
ด้านเนื้อหาของหลักสูตร	4.09	0.47	มาก
โดยรวมเฉลี่ย	4.11	0.48	มาก

การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการยังสรุปได้ว่า อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความสำคัญต่อนักศึกษาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน บางคนได้เปิดโอกาสในการแสวงหาประสบการณ์การทำงานวิจัยให้กับนักศึกษาโดยการจ้างนักศึกษาเป็นผู้ช่วยนักวิจัย แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากหลักสูตรสาธารณสุขชุมชนต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของสภาวิชาชีพสาธารณสุขชุมชนทำให้บางรายวิชามีจำนวนชั่วโมงที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของการจัดกิจกรรมยังขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ

3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพยากรณ์ความพึงพอใจต่อหลักสูตรของนักศึกษา

รูปแบบสมการความสัมพันธ์ คือ $y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5$ ทั้งนี้เมื่อนำตัวแปรทั้ง 5 ตัวเข้าสมการแล้วคำนวณด้วยวิธี Stepwise ได้แก่ X_1 อายุเฉลี่ย (ปี) X_2 เกรดเฉลี่ย X_3 ความคาดหวังการได้รับความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านสาธารณสุขในอนาคต (ค่าเฉลี่ยรวม) X_4 การได้รับความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านสาธารณสุขในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ยรวม) และ X_5 การเข้าร่วมกิจกรรม 1 (ครั้ง)

ผลการวิเคราะห์ได้ค่า F เท่ากับ 4.561 $p\text{-value} = 0.004$ และเมื่อพิจารณาค่าการตัดสินใจเชิงพหุ (R^2) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.484 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปรพยากรณ์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชนได้ ร้อยละ 48.4 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ X_5 การเข้าร่วมกิจกรรม (ครั้ง) พยากรณ์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

Y_i (ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน) = $5.378 + 0.006$ (การเข้าร่วมกิจกรรม)

ตารางที่ 2 ปัจจัยพยากรณ์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขชุมชนโดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรพยากรณ์	ค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอย (b)	t	p -value*
ค่าคงที่	5.378	10.518	0.000
การเข้าร่วมกิจกรรม (ครั้ง)	0.006	2.562	0.011
$R^2 = 0.484$ $SE = 0.98$	$F = 4.561$	$Sig = 0.004$	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน

การสังเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน ผู้วิจัยได้นำประเด็นปัจจัยการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาซึ่งสามารถพยากรณ์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรได้อย่างมีนัยสำคัญมาเป็นประเด็นหลัก ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในส่วนของการดำเนินงานด้านกิจกรรมของหลักสูตร สรุปเป็นประเด็น ได้ดังนี้

ผู้เรียน (นักศึกษา) ต้องมีกระบวนการเตรียมตัวเพื่อการเข้าร่วมกิจกรรมทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 โดยหลักสูตรอาจจะต้องพัฒนาสิ่งสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะสภาพห้องกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการดำเนินกิจกรรม และสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงเสริมกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจจะใช้เครือข่ายหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ที่ทำงานร่วมกับอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นแหล่งดำเนินกิจกรรมซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าวยังเป็นการเสริมประสบการณ์การปฏิบัติงานของนักศึกษาในอนาคต

ผู้สอน (อาจารย์) ต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างทั้งด้านความรู้และทักษะการดำรงชีวิตประจำวันที่มีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรมีประสบการณ์และความเข้าใจ ในประเด็นวิธีการสร้างและพัฒนากิจกรรมเพื่อนำไปใช้ได้จริง และมีคุณธรรมจริยธรรม มีความเสมอภาค นอกจากผู้สอนต้องพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยเฉพาะการดำเนินการวิจัย การเข้าร่วมการประชุมวิชาการ กิจกรรมทั้งระดับภาคีฯ คณะ และมหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนมีวิสัยทัศน์ และแนวทางในการดำเนินกิจกรรมที่ทันสมัยตอบสนองต่อสถานการณ์และความต้องการของนักศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ พัฒนาทักษะ เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี กระบวนการเรียนการสอนลักษณะนี้สามารถสอดแทรกกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชาได้อย่างเหมาะสม หลักสูตรและภาควิชาควรส่งเสริมให้ผู้สอนเกิดการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบในแต่ละภาคเรียน รวมถึงจัดการอบรมเชิงวิชาการให้กับผู้สอนทุกคน

นอกจากนี้ยังพบว่า การดำเนินกิจกรรมโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและศิษย์เก่าได้สะท้อนเส้นทางสู่การเป็นนักสาธารณสุข และก่อเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแสวงหางานทำในอนาคต ทั้งนี้หลักสูตรควรมีแผนการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษาระยะยาวเพื่อการเตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร สถานที่ และงบประมาณที่เพียงพอ

4. อภิปรายผล

4.1 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขสุขชุมชนศาสตรบัณฑิต พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอาจเป็นไปได้ว่าหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้และทักษะนอกชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้มีการทำงานและการจัดกิจกรรมความรู้ด้านการสาธารณสุข มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม มีการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีการประสานงานเพื่อทำงานร่วมกับองค์กรใหญ่รวมกับการทำงานร่วมกับชุมชน มีการทำงานเป็นทีม มีความกล้าแสดงออก พร้อมทั้งจะรับฟังข้อมูลข่าวสารเพื่อถ่ายทอดต่อไป และการรับฟังข้อเสนอแนะ ตลอดจนถึงอาจารย์ผู้สอนมีความเตรียมความพร้อมในการเตรียมสอนล่วงหน้า สามารถถ่ายทอดความรู้ของเนื้อหารายวิชา มีความรู้และเทคนิคในการถ่ายทอด รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการให้คำแนะนำและรับฟังความเห็น มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำด้านการเรียน การปรับปรุงพฤติกรรม การรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งมีช่องทางการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษารวดเร็วและทันสมัย เมื่อพิจารณาทางด้านแล้วพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านการจัดกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน และความพึงพอใจต่อเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ตามลำดับ สอดคล้อง ผลการวิจัยของอิสริย์ โชวีวัฒนา (2556, น.1) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรปริญญาตรีในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ ผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

4.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต และนักศึกษาสาธารณสุขชุมชนศาสตร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมที่ภาควิชา คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากเพิ่มขึ้นระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรจะเพิ่มขึ้น 0.006 หน่วยต่อครั้ง อาจเป็นไปได้ว่าการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้ง ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทำให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์การทำงานเป็นกลุ่ม การจัดกิจกรรมยังมีการสอดแทรกความรู้ด้านสาธารณสุขชุมชน และให้นักศึกษาทุกคนได้ฝึกทักษะความกล้าแสดงออก สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของพลฤกษ์ เถาวิล (2551,น. 6) ที่ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาเป็นสำคัญยิ่งต่อการพัฒนานักศึกษาเป็นจุดเชื่อมระหว่างวิชาการที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสังคมรอบด้าน มีส่วนช่วยในการหล่อหลอมนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ลักษณะกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ทำด้วยความสมัครใจ นักศึกษามีส่วนร่วมหรือเป็นผู้คิดเองทำเอง อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม มีรูปแบบและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาในพื้นที่เป็นฐานในรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และการใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนของนักศึกษา โดยสามารถ ใจเตี้ย (2561, น.228) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาทำให้นักศึกษา มีความคาดหวังต่อการนำความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ไปต่อยอดในการทำวิจัยในภาคเรียนที่ 2/59 ได้ รวมถึงเข้าใจกระบวนการการประเมินผลกระทบบางทางสุขภาพมากขึ้น

4.3 แนวทางการพัฒนาต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตบนฐานการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องส่วนข้อเสนอแนะ การดำเนินงานของหลักสูตรด้านกิจกรรมได้สะท้อนความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมของหลักสูตรที่ต้องสร้างกระบวนการที่บูรณาการทั้งผู้เรียน ผู้สอน และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ต้องสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่การระดมความคิดเพื่อออกแบบกิจกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลลัพธ์ของการเข้าร่วมกิจกรรม และสร้างเครือข่ายการดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภายนอก กระบวนการเหล่านี้ยังส่งผลต่อการฝึกทักษะระหว่างเรียน และสร้างการ

ยอมรับของหน่วยงานต่อบัณฑิตของหลักสูตร ซึ่งโชติมา แก้วทอง (2561, น.101) ให้ข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมตั้งแต่บัณฑิตเริ่มเข้ามาศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้มหาวิทยาลัยสามารถใช้กิจกรรมนิสิตเป็นกลไกหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนานิสิตตามวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัย

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของหลักสูตรโดยเฉพาะด้านกิจกรรม

5.1.2 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของหลักสูตรนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมที่ทางหลักสูตรดำเนินการอยู่ และยังเป็นแนวทางในการสร้างแผนกิจกรรมระยะยาวได้ ทั้งนี้กระบวนการพัฒนาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรควรสร้างกระบวนการที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงโดยใช้กระบวนการการสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้อาจจะยังไม่มีรายละเอียดในประเด็นเชิงคุณภาพที่เพียงพอ ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรเป็นการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรในกลุ่มบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต เพื่อใช้พัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อาจารย์ประจำหลักสูตร และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2562

7. เอกสารอ้างอิง

กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2560). รายงานประจำปี 2560.

โชติมา แก้วทอง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. วารสารสหวิทยาการวิจัย:ฉบับบัณฑิตศึกษา, 7(1) , หน้า 93 – 102.

ธีรศักดิ์ พาจันท์. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการวิเคราะห์และวางแผนแก้ไขปัญหาด้านสุขของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. วารสารทันตภิบาล, 28(1), หน้า 47 – 59.

พฤกษ์ เกาถวิล. (2551). บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการดำเนินงานโครงการค่ายเรียนรู้คุณธรรมนำชีวิตพอเพียงปี 2551.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2561). รายงานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2560.

- สามารถ ใจเตี้ย. (2561). ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปาเรื่อง การประเมินผลกระทบทางสุขภาพจาก ความเสื่อมสภาพของแหล่งน้ำ. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 8(1), หน้า 220 – 230.
- สุพัตรา รักการศิลป์ เอมอร แสงวโรตม์ ผกามาศ มูลวันดี ฐิติพร วรฤทธิ์ แก้วมณี อุทัยมัย และทิพย์สุดา ทาสีดำ. (2559). ความพอใจของนักศึกษาสาขาบัญชีที่มีต่อหลักสูตรบัญชีบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2558”. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 8(2), หน้า 141 – 151.
- สุรัตน์ ทารวย มณฑิชา รักศิลป์ ภัทรภร เจริญบุตร ชนัญพงศ์ เคลือศิริ และรมณียากร มูลสิน. (2561). ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 ต่อคุณภาพหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาสาธารณสุขชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 7(1), หน้า 151 – 160.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2560). เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์ มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิง แอนด์ พรินติ้ง จำกัด
- อิสริย์ โข้ววิวัฒนา. (2556). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาตรีคณะบัญชีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 33, (ฉบับพิเศษ), หน้า 1-12.
- Anderson, L.W. ,Likert scales,. John, D. Keeves, eds, *Victoria: Pergamon*, 1988.
- Cronbach L.J. (1951). “Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests”. *Psychometrika*, Vol.16, pp. 297 – 334, Sep.
- Krejcie R.V and D.W. Morgan. (1970) “Determining sample size for research activities”. *Educational and Psychological Measurement*, Vol. 30, pp.607 – 610, Sep.
- Matthew B.M., Michael A.H. and S Johnny. (2014). *Qualitative Data Analysis: A Methods Sourcebook (3 nd ed)*. Arizona: SAGE Publications, Inc.